ז טור וְשָׁכַן כָּתַב רַבִּי יִצְחָק בַּר יְהוּדָה, וְכֵן כָּתַב הַמְרַדְּכִי שָׁם (פ"ב סי' רסח).

זֶה הַזְּמַן וְלֹא הִדְלִיק מַדְלִיק וְהוֹלֵךְ. (ז) (יא) **כָּל הַלַּיְלָה,** יוְאִם (ה) **עָבַר כָּל הַלַּיְלָה וְלֹא הִדְלִיק, אֵין לוֹ תַּשְׁלוּמִין.** הַגָּהָה: וּבְלֵילוֹת אֲחֵרוֹת יַדְלִיק (יב) כְּמוֹ שְׁאָר בְּנֵי אָדָם אַף עַל פִּי שֶׁלֹּא הִדְלִיק בָּרִאשׁוֹנָה (מצא כתוב בשם מהרי"ל (בשו"ת סי' כח) ואגודה (שבת פ"ב סי' לח) ודברי עצמו):

תרעג שְׁמָנִים וּפְתִילוֹת הַכְּשֵׁרוֹת לַחֲנֻכָּה. וּבוֹ ד' סְעִיפִים:

א מִיכָּרָא דְּרַב שֵׁבֶת כ"א (ע"ב).

א (א) **כָּל** א**הַשְּׁמָנִים וְהַפְּתִילוֹת** (ו) [א] (ב) **כְּשֵׁרִים** (ג) **לְנֵר חֲנֻכָּה, וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵין הַשְּׁמָנִים נִמְשָׁכִים אַחַר הַפְּתִילָה, וְאֵין הָאוּר נִתְלֶה יָפֶה בְּאוֹתָם הַפְּתִילוֹת.** הַגָּהָה: וּמֵיהוּ שֶׁמֶן זַיִת מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א (א) **כְּשֵׁרִים.** עַיִן בְּאֵר הֵיטֵב מַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם שַׁעַר אֶפְרַיִם (סי' לח) וְהַתִּפְתִּיר זֶה מִלֶּקֶט הַקָּמַח שֶׁכָּתַב בַּן, וּבְמַחְיֶלֶת כְּבוֹדוֹ מַה שֶּׁכָּתַב בְּשְׁמוֹ מַתָּר, הוּא לְהֶפֶךְ, דְּבָאֱמֶת אוֹסֵר בְּמַסְקָנְתּוֹ שָׁם לְהַדְלִיק בָּהּ נֵר חֲנֻכָּה, אַף עַל פִּי שֶׁאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ וְאֵין כָּאן רַק הֲנָאַת הַמְּצוָה וּמְצוֹת לָאו לְהָנוֹת נִתְּנוּ, מִכָּל מָקוֹם אָסוּר לְהַדְלִיק בָּהּ, אַף עַל גַּב דְּלָא קַיְימָא לָן כְּהָרֵב זַרְחְיָה הַלֵּוִי (המאור הקטן ר"ה ז. ד"ה אמר) דְּסָבַר דִּכְמִצְוָה דְּרַבָּנָן לְהָנוֹת נִתְּנוּ, מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לוֹמַר כֵּיוָן דְּנֵר חֲנֻכָּה בְּעֵי שעור דְּהַיְינוּ שִׁיעוּר שֶׁמֶן בְּנֵר שִׁיְדְלִיק כַּשִּׁעוּר, וְכֵיוָן דְּכָשֵׁר בְּחֶלֶב אָסוּר בְּהֶנְאָה כְּתוֹתֵי מִיכְתָּת שִׁיעוּרָא, וְלָכֵן אָסוּר לְהַדְלִיק בְּשֶׁמֶן שֶׁל עָרְלָה גַּם כֵּן. וְאֶפְשָׁר לוֹמַר דְּדַוְקָא בְּשֶׁל עָרְלָה שֶׁהוּא מֻהֲנִיסְרָפִים אֲבָל בְּשֶׁר בְּחֶלֶב שֶׁהוּא מֻהֲנִיקְרָפִים לָא אָמְרִינַן כְּתוֹתֵי. וְאֵין לוֹמַר בְּזֶה כָּל הַנִּקְרָפִים לֹא יִשְׂרְפוּ, דְּהָתָם טַעְמָא מִשּׁוּם אִפָּר, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּהַדְלָקַת נֵר חֲנֻכָּה שֶׁאֵין כָּאן אִפָּר רַק אִפָּר הַפְּתִילָה וְהַפְּתִילָה לֹא נֶאְסְרָה בַּהֲנָאָה. מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ לֶאֱסֹר, שֶׁאַף אִם הַשֶּׁמֶן דְּאִפָּר לֹא שַׁיָּךְ כָּאן מִכָּל מָקוֹם לֹא בָּטֵל הַדִּין דְּכָל הַנִּקְרָפִים לֹא יִשְׂרְפוּ, כִּדְמוֹכַח בְּכָמָּה דּוּכְתֵי דְּבִשְׁבִיל בְּשׁוּל הַשֶּׁמֶן לֹא יִתְבַּטֵּל הַדִּין וּכְמוֹ שֶׁכָּתַב בָּרִיכ"ש סִימָן ל"ד, וְגַם יֵשׁ לוֹמַר דְּנִקְרָפִים כְּשֶׁשָּׂרְפוּ אוֹתָם גַּם כֵּן שַׁיָּךְ בְּהוּ כַּתּוֹתֵי, עַיִן בְּאֵלְיָהוּ זוּטָא (סק"ב) תָּמֵהַּ עַל זֶה, דִּבְלָאו הָכִי אָסוּר מֻחְמֶת בְּשׁוּל בְּשֶׂר בְּחָלֶב, דְּהָא בְּסִימָן שי"ח (ס"ד) קַיְימָא לָן דְּיֵשׁ בְּשׁוּל אַחַר בְּשׁוּל, עַיִן שָׁם. וּבְשו"ת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן ל"ח נִשְׁאַל עַל זֶה מֵחֲכָם אֶחָד שֶׁהֵשִׁיב עַל דִּבְרֵי הָאֵלְיָהוּ זוּטָא, דְּכָאן כְּשֶׁרֹאשׁ הַפְּתִילָה הוּא מַבְצִיר, הוּא שׁוֹרֵף וְקַלֵּי אִיסּוּרֵיהּ, וְאֵין עַל זֶה שֵׁם בְּשׁוּל דְּכָשֵׁר בְּחֶלֶב דְּהַיְינוּ בְּשׁוּל שֶׁיָּכוֹל לֶאֱכֹל עַל יָדוֹ כְּדְאִיתָא בְּחֻלִּין דַּף (כ"ח) [ק"ח] (ע"ב), וְהַשְּׁבוּת יַעֲקֹב הַשִּׁיב, דְּקֻדָּם דְּמִיקַּל קַלֵּי הָאסּוּר רְאוּי לַאֲכִילָה מֻחְמַת הַחֹמּוּם, דְּהָא אֲפִלּוּ חֹמּוּם דְּכֹלִי שֵׁנִי מִיקָּרֵי בְּשׁוּל לְעִנְיַן בָּשָׂר בְּחָלֶב, (וְהַדְּבָרִים תְּמוּהִים לְעִנְיוּת דִּעְתִּי, עַיִן שָׁם עוֹד שֶׁכָּתַב דְּבְחֻלִּין דַּף (כ"ד) [ק"ד] (ע"ב) מְשַׁמַע כֵּן לְאֶסֹר מִדְּאוֹרַיְיתָא, וּגְדוֹלָה מִזּוֹ מְצִינוּ בְּתוֹחֵב כַּף כּוּ'. וְעַיִן בְּיָם שֶׁל שְׁלֹמֹה (חולין) פֶּרֶק גִּיד הַנָּשֶׁה סִימָן מ"ה וּבִקְרֵי מְגַדִּים בְּפִתְיחָה לְבָשָׂר בְּחָלֶב (ד"ה והנה נגע) דְּחֹם בְּחֹם בְּלֹא רוֹטֶב אֵין אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה, וּמֻתָּר בְּהֶנְאָה, עַיִן שָׁם, וְאֵין כָּאן מְקוֹמוֹ), וְעוֹד דְּאַף אִם יֵשׁ לְפַקְפֵּק וְלוֹמַר דְּלָא הָוֵי בְּשׁוּל גָּמוּר, מִכָּל מָקוֹם יָפֶה תֹּאמַר בְּאֵלְיָהוּ זוּטָא שֶׁלֹּא הֵעִירוּ בַּחֹשֶׁשׁ זֶה כְּלָל. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיִן בִּקְרֵי מְגַדִּים יוֹרֶה דַּעַת סִימָן פ"ז (שפ"ד סק"ב) וְכָאן סִימָן זֶה (עי' א"א סק"א) שֶׁהֵעִיר עַל דִּבְרֵי שַׁעַר אֶפְרַיִם דְּהָא זֶה טַעְוָן, וְטַעְוָן כָּתַב מֹהֲרַ"ם שי"ף בְּחִדּוּשִׁים לְחֻלִּין (קי"ז בסופו) דַּהֲוָה דְּרַבָּנָן, וְכֵן בְּסֹלֶת לְמִנְחָה כְּלַל פ"ה (דין ג) כָּתַב בְּחָכְמָה מְעֹרָב עִם חֵלֶב מַתָּר לְהַדְלִיק, דְּטַעְוָן אֵין אִסּוּר מִן הַתּוֹרָה, עַיִן שָׁם וּבִפְתִיחָה (לפמ"ג שם ד"ה עוד אדבר). וְאֵין לוֹמַר דְּהַכְלָאַת בְּהֶמְאָה וְחוֹלֵב וְנִפְלָט לְתוֹךְ הַחֻמְאָה וַאֲסָרָה, דְּזֶה אֵינוֹ דְּבָלוּעַ שֶׁל בָּשָׂר בְּחָלֶב אֵין אוֹסֵר אֶת הַחֻמְאָה בַּהֲנָאָה כֵּיוָן שֶׁאֵין נֶהֱנֶה בַּהַדְלָקָה מִבְּלִיעָה זוֹ, וְכִדְאָמְרִינַן (ע"ז סה:) גַּבֵּי קְרִיָּא דְּחִשֵּׁי כוּ', עַיִן בְּפִתְיחָה לְבָשָׂר בְּחָלֶב בִּקְרֵי מְגַדִּים שָׁם (ד"ה שוב ראיתי), וְעַיִן בְּאֹרַח חַיִּים הִלְכוֹת פֶּסַח (סי' תמז ס"ג, סי' תסז ס"י) לְעִנְיַן חֻמְצָא שֶׁנִּמְצָא בְּתַרְגֻּלָת, וּבְמָקוֹם אַחֵר הָאֲרַכְתִּי בָּזֶה. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּאֵר הֵיטֵב בְּשֵׁם הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב (חא סי' לז) בְּקִצָּרָה, עַיִן שָׁם שֶׁמְּבֹאָר שֶׁאֲפִלּוּ דְּרוּסוֹ תָּמִיד לְהַדְלִיק בְּשֶׁמֶן זַיִת וְהָכָא וְלֹא מָצָא שֶׁמֶן זַיִת וְהִתְחִיל לְהָכִין עַצְמוֹ עִם נֵרוֹת שַׁעֲנָה, יִגְמֹר הַמִּצְוָה בְּנֵרוֹת שֶׁל שַׁעֲנָה כֵּיוָן

בְּאֵר הֵיטֵב

חֲצִי שָׁעָה, כֵּיוָן שֶׁהַקְּצָה לְמִצְוָה. כָּתַב בְּלִקּוּטֵי מֹהֲרַ"י וַיְיל (חי' דינין והלכות סי' לב), אֵין לְטַלְטֵל הַנֵּרוֹת מִמְּקוֹמָן עַד שֶׁדָּלְקוּ חֲצִי שָׁעָה: **(ד) כָּל הַלַּיְלָה.** בְּבֵית יוֹסֵף (ד"ה ואהא דאמרינן) כָּתַב דְּהָנֵי סְפֵקָא דְּרֵיעָא, וְאִם כֵּן מִשְּׁמַע שֶׁאֵין לְבָרֵךְ, אֲבָל מִדְּסָתַם בְּשֻׁלְחָן עָרוּךְ מִשְּׁמַע דַּעְתּוֹ שֶׁיְּבָרֵךְ. וְרַשַׁ"ל (בשו"ת רי"ש סי' פח) כָּתַב דְּזוֹקָא עַד חֲצוֹת, וְאִם כֵּן אַחַר חֲצוֹת אֵין לְבָרֵךְ. וּבְהַגָּהוֹת מֵימוֹנִיּוֹת (פ"ד אות ב) כָּתַב, כָּל זְמַן שֶׁבְּנֵי הַבַּיִת נְעוֹרִים אֲפִלּוּ עַד עֲמוּד הַשַּׁחַר, וְכֵן נִרְאֶה לִי לְהוֹרוֹת, אֲבָל אִם יְשֵׁנִים אֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו): **(ה) עָבַר.** וּמִי שֶׁלֹּא הִדְלִיק מִנְּיַן הַנֵּרוֹת שֶׁל אוֹתָהּ הַלַּיְלָה, יַשְׁלִים וְאֵין צָרִיךְ לְבָרֵךְ פַּעַם אַחֶרֶת. דַּרְכֵי מֹשֶׁה (האריך ד"ה לא):

א (ו) **כְּשֵׁרִים.** עַיִן בְּתִשְׁובַת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ל"ח אִי שְׁרֵי לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה בְּחֶמְאָה שֶׁנִּתְבַּשְּׁלָה בְּקֻדָּרָה שֶׁל בָּשָׂר בֶּן יוֹמוֹ שֶׁנָּאְסְרָה מֵחֲמַת שֶׁלֹּא הָיָה שִׁשִּׁים, וּפָסַק דְּמַתָּר. עוֹד נִשְׁאַל שָׁם אִי שְׁרֵי לְהַדְלִיק בָּהּ לְהָאִיר הַבַּיִת, וּמִשְּׁעַם שֶׁהִיא אִסּוּרָה בַּהֲנָאָה, וְאָסַר, עַיִן שָׁם. מִי שֶׁהָיָה [מַדְבִּיק] נֵרוֹת שֶׁל שַׁעֲנָה בַּכַּתֶּל כְּדֵי לְהַדְלִיקָן לְמִצְוָת נֵר חֲנֻכָּה, וּבְעוֹד שֶׁהוּא עָסוּק בְּכָךְ הֵבִיאוּ לוֹ שֶׁמֶן זַיִת, יַדְלִיק בְּנֵרוֹת שֶׁל שַׁעֲנָה אַף שֶׁמִּצְוָה מִן הַמֻּבְחָר הוּא שֶׁמֶן זַיִת. שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן ל"ז, עַיִן שָׁם. וּבִתְשׁוּבַת חָכָם צְבִי סִימָן מ"ה דָּחָה דְּבָרָיו וּרְאָיוֹתָיו, וְהִרְבָּה לְהָבִיא רְאָיוֹת דְּיֵשׁ מִנֵּרוֹת שֶׁל שַׁעֲנָה וְיַדְלִיק בְּשֶׁמֶן זַיִת, עַיִן שָׁם. וְעַיִן בְּתִשׁוּבַת יַד אֵלְיָהוּ סִימָן מ"ב. וְשׁוּב שָׁלַח יָדוֹ פַּעַם שְׁנִיָּה הָרֵב בַּעַל שְׁבוּת יַעֲקֹב בְּחֵלֶק ב' סִימָן ל"ד וְהֶחְזִיק דְּבָרָיו, עַיִן שָׁם. אֵין לְהַדְלִיק נֵר חֲנֻכָּה קֹדֶם מִשֶּׁמֶן

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הִתְחִיל (טו) פּוֹסֵק: **(יא) כָּל הַלַּיְלָה.** עַד עַמּוּד הַשַּׁחַר, (טז) וּבֵרְכָה. וְהֵיְינוּ דַּוְקָא אִם בְּנֵי הַבַּיִת נֵעוֹרִים, (יז) אֲבָל אִם יְשֵׁנִים אֵין לְבָרֵךְ עֲלֵיהֶם אֶלָּא יַדְלִיק בְּלֹא בְּרָכָה, דִּכְמוֹ דִּלְדִידְהוּ לֹא הָיָה מְבָרֵךְ אֶלָּא בִּזְמַן פָּרְסוּם הַנֵּס הָכִי נַמִּי לְדִידֵיהּ. וְאִם בָּא לְבֵיתוֹ קֹדֶם עֲלוֹת הַשַּׁחַר וּמָצָא בְּנֵי בֵיתוֹ יְשֵׁנִים, מִן הַנָּכוֹן שֶׁיְּקִיצֵם כְּדֵי שֶׁיּוּכַל לְהַדְלִיק בִּרְכָה: **(יב) כְּמוֹ שְׁאָר בְּנֵי אָדָם.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, בְּלַיְלָה שְׁנִיָּה שְׁתֵּי נֵרוֹת וּבְלַיְלָה שְׁלִישִׁית שָׁלֹשׁ, וְלֹא נַיְמָא דִּלְדִידֵהּ הַלַּיְלָה שְׁנִיָּה הִיא רִאשׁוֹנָה וְיַדְלִיק רַק אַחַת [דְּרַכֵּי מֹשֶׁה (סק"ג)]:

א (א) **כָּל הַשְּׁמָנִים וְהַפְּתִילוֹת וְכוּ'.** הַיְינוּ כִּי יֵשׁ שְׁמָנִים גְּרוּעִים שֶׁאֵין נִמְשָׁכִין אַחַר הַפְּתִילָה, וְכֵן יֵשׁ פְּתִילוֹת גְּרוּעִים שֶׁאֵין הָאוּר נִתְלֶה בָּהֶן, וּכְדִלְעֵיל בְּסִימָן רס"ד (סעיפים א, ג, ה), וּבִשְׁבָּת אָסוּר לְהַדְלִיקָן, וְסָלְקָא דַּעְתָּךְ דִּבְחֻנְכָּה אָסוּר גַּם כֵּן לְהַדְלִיקָן שָׁמָּא יָבֹאוּ לִידֵי כִּבּוּי, קָא מַשְׁמַע לָן דְּאֵין לָחֹשׁ לָזֶה, דְּקִיְימָא לָן כָּבְתָה אֵין שֶׁאֵין מַדְלִיקִין בָּהֶם בְּשַׁבָּת, דְּכֵיוָן דְּמֻתָּר לַעֲשׂוֹת אֵיזֶה תַּשְׁמִישׁ נֶגֶד

בְּאֵר הֵיטֵב

בֵּין הַנְּכָרִים לִבְנוֹ צָרִיךְ לְהַדְלִיק, וּמִשְּׁמַע מִדְּכָתַב כֵּן בְּפִשִׁיטוּת, שֶׁיַּדְלִיק בִּבְרָכָה. אֶלָּא וַדַּאי דְּאִם יָכוֹל לְפַרְסֵם הַהַדְלָקָה בִּפְנֵי רַבִּים יוֹתֵר עָדִיף, אֲבָל אִי לֵיכָּא אֲנָשִׁים, בְּשָׁבִיל זֶה לֹא יְבַטֵּל הַמִּצְוָה, כֵּן נִרְאֶה לִי **וְכֵן נוֹהֲגִין הָעוֹלָם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְסָפֵק בְּרָכוֹת לְהָקֵל, וּמִכָּל מָקוֹם מִי שֶׁרוֹצֶה לִנְהֹג כְּווֹתֵיהּ אֵין מוֹחִין בְּיָדוֹ:**

א (ז) **פְּתִילוֹת עוֹלָם** (סק"א) **כְּשֵׁם הַיְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב** (סק"ב). וְעַיִן בְּבֵאר הֵיטֵב (סק"א) **מַה שֶּׁהֵבִיא כְּשֵׁם הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב' סִימָן ל"א, וְאֶפְשָׁר דְּגַם הַיְשׁוּעוֹת יַעֲקֹב מוֹדֶה לָזֶה, דִּכְשֶׁמְּנִים אֵין מִינְכָּר הַהֶכֵּר:** (ט) כֵּן פָּרְשׁוּ הַדַּגּוּל מֵרְבָבָה וְהַיָּד אֶפְרַיִם לְדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(טו) שֶׁצְּרִיכִין לְחֹשׁ לַתַּרוּץ הָרִאשׁוֹן דְּאֵין שְׁהוּת אֶלָּא חֲצִי שָׁעָה לְהַדְלִיק, וּכְדִלְקִיבָא שְׁהוּת וְהוּא מִידֵי דְּרַבָּנָן גַּם כֵּן צָרִיךְ לְהָפְסִיק, וּמִכָּל שֶׁכֵּן כְּאן דְּיֵשׁ פְּרוּסוּמֵי נִיסָּא גַּם כֵּן [בַּ"ח (ס"ק ט)]: **(מ)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ו) וּפְרִי חָדָשׁ: **(מ)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) וְזֶרַח הַחַיִּים (ס"ב) וְחַיֵּי אָדָם (שם סי"ט). **וּבְסֵפֶר חֶמְד מֹשֶׁה** (סק"ג) **הָאֲרִיךְ בָּזֶה, וְדַעְתּוֹ דְּאִם שָׁכַח אוֹ נֶאֱנַס וְלֹא הִדְלִיק עַד שֶׁיִּשְׁנוּ כֻּלָּם, יְקַיֵּם שְׁנַיִם אוֹ שְׁלֹשָׁה מֵהֶם וְיַדְלִיק, וְאִם אִי אֶפְשָׁר לְהָקִיצָם, מִכָּל מָקוֹם יַדְלִיק וִיבָרֵךְ, דִּלְפִי דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם אִם יִהְיֶה אָדָם בְּמָקוֹם שֶׁאֵין אִישׁ אַף מֵאַנְשֵׁי הַבַּיִת שָׁם יַדְלִיק בְּלֹא בְּרָכָה, וְלֹא רָאִינוּ זֶה בַּפּוֹסְקִים, וְאַדְרַבָּה הַשֻּׁלְטֵי גִּבּוֹרִים** (שבת י. אות א) **כָּתַב בְּשֵׁם רִיאַ"ז דְּאַף אִם הוּא**

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

(מרדכי (שבת פ״ב סי׳ רסח) וכל בו (סי׳ מד) ומהרי״ל (מנהגים)), וְאִם אֵין שֶׁמֶן זַיִת מָצוּי, מִצְוָה בִּשְׁמָנִים שֶׁאוֹרָן זַךְ וְנָקִי. וְנוֹהֲגִים בִּמְדִינוֹת אֵלּוּ לְהַדְלִיק בְּנֵר שֶׁל (ד) שַׁעֲוָה, כִּי אוֹרָן צָלוּל כְּמוֹ שֶׁמֶן. (ה) ב וַאֲפִלּוּ בְּלֵיל שַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ יְמֵי חֲנֻכָּה, מֻתָּר לְהַדְלִיק בְּנֵרוֹת חֲנֻכָּה הַשְּׁמָנִים וְהַפְּתִילוֹת שֶׁאָסוּר לְהַדְלִיק בָּהֶם נֵר שַׁבָּת, הַגָּה: (ו) אִם אֵינוֹ נוֹתֵן בַּנֵּר רַק כְּדֵי שִׁעוּר מִצְוָתוֹ (תשובת הרשב״א (ח״א) סימן ק״ע), (ז) לְפִי שֶׁאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ (ח) בְּנֵר (ג) חֲנֻכָּה (ט) בֵּין בְּשַׁבָּת בֵּין בְּחֹל. (י) ג וַאֲפִלּוּ לִבְדֹּק (ג) [ג] מָעוֹת אוֹ לִמְנוֹתָן לְאוֹרָהּ (יא) אָסוּר, (יב) ד אֲפִלּוּ תַּשְׁמִישׁ שֶׁל קְדֻשָּׁה כְּגוֹן לִלְמֹד לְאוֹרָהּ, (יג) אָסוּר. * ה וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר בְּתַשְׁמִישׁ שֶׁל

בְּאֵר הַגּוֹלָה

ב שָׁם. ג מֵימְרָא דְּרַב שָׁם כ״ב (ע״א). ד טוּר בְּשֵׁם אָבִיו הָרֹא״שׁ (שבת פ״א סי׳ ג, ו, עי״ש). וְכָתַב הָרַ״ן (שם ט. ד״ה הלכות) שָׁם דְּכֵיוָן שֶׁעַל יְדֵי נֵס שֶׁנַּעֲשָׂה בִּמְנוֹרָה תִּקְנוּהוּ, עֲשָׂאוּהוּ כִּמְנוֹרָה שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין בָּהּ כְּלָל. ה טוּר בְּשֵׁם בַּעַל הָעִטּוּר (ח״ב דף קטו.), וְכֵן כָּתַב בְּשִׁבֳּלֵי הַלֶּקֶט (סי׳ קפה).

בְּאֵר הֵיטֵב

זַיִת וּקְצָתָם מִשַּׁעֲוָה אוֹ מִשְּׁאָר שְׁמָנִים, דְּכֵיוָן דְּמִשּׁוּם פִּרְסוּמֵי נִיסָּא הוּא, יֹאמְרוּ שֶׁקְּצָתָם אֵינָם מִן הַמְהַדְּרִין, דְּדַי בְּנֵר אֶחָד, וְאֵינָם מִן הַמְהַדְּרִין דִּמְהַדְּרִין כִּי יֹאמְרוּ שְׁנֵי אֲנָשִׁים הִדְלִיקוּ, תְּשׁוּבַת שַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ל״ט, עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ל״א שֶׁכָּתַב שֶׁבְּמָקוֹם שֶׁהַשֶּׁמֶן זַיִת בְּיֹקֶר וּשְׁאָר הַשְּׁמָנִים בְּזוֹל, שֶׁיַּדְלִיק בְּלֵיל רִאשׁוֹן וּבְכָל הַלֵּילוֹת הַנֵּרוֹת הַנּוֹסָפוֹת בְּשֶׁמֶן זַיִת, וּשְׁאָר הַנֵּרוֹת בִּשְׁאָר הַשְּׁמָנִים, עַיֵּן שָׁם: (ג) חֲנֻכָּה. וְלָאו דַּוְקָא שֶׁמַּדְלִיקִים בָּהּ בָּרִאשׁוֹנָה שֶׁבָּאָה לְמִצְוַת נֵר חֲנֻכָּה, אֶלָּא אֲפִלּוּ אוֹתָם שֶׁמּוֹסִיפִין הַמְהַדְּרִים בְּכָל לַיְלָה אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ, מַהֲרָ״א הַלֵּוִי בְּסֵפֶר גַּן הַמֶּלֶךְ (גינת ורדים) סִימָן מ״ב: (ג) מָעוֹת. שֶׁצָּרִיךְ עִיּוּן

שַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה

שֶׁכְּבָר הִתְחִיל בָּהּ, דְּמִשּׁוּם מִצְוָה מִן הַמֻּבְחָר אֵין לְבַזּוֹת הָרִאשׁוֹנָה, כְּדְמַשְׁמַע בְּיוֹמָא דַּף ז׳ (ע״א) הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב מִנְחַת הָעֹמֶר כו׳, וְכַיּוֹצֵא בָּזֶה כָּתַב בֵּית יַעֲקֹב סִימָן כ״ו לְעִנְיַן חֲלִיצָה, כְּשֶׁבָּא הַגָּדוֹל וּכְבָר הִתְחִילוּ בְּסֵדֶר חֲלִיצָה לַקָּטָן, עַיֵּן שָׁם. וּבְחָכָם צְבִי (סי׳ מה) דָּחָה רְאָיָתוֹ, דְּהָכָא לָא מִיקְרֵי הִתְחִיל בַּמִּצְוָה אֶלָּא הֲכָנָה וְהַזְמָנָה בְּעָלְמָא עָשָׂה שֶׁדִּבֵּק הַנֵּרוֹת בַּכֹּתֶל, וְעוֹד כו׳, וְלָכֵן נִרְאֶה שֶׁצָּרִיךְ לִמְשֹׁךְ יָדָיו מִן הַנֵּרוֹת שַׁעֲוָה אַף שֶׁכְּבָר הִדְבִּיקָם בִּמְקוֹמָם, וּלְהַדְלִיק בְּשֶׁמֶן זַיִת, וּרְאָיָה מִיּוֹמָא פֶּרֶק הוֹצִיאוּ לוֹ (סב.) רַב פַּפִּי אָמַר רִאשׁוֹן מְשַׁלֵּחַ כו׳, וְהֶאֱרִיךְ הַרְבֵּה וְכָתַב דְּלָא דָּמֵי (לִמְנָחוֹת) [לִזְבָחִים] דַּף פ״ט (ע״ב) הוֹאִיל וְהִתְחִיל בַּמַּתָּנוֹת גּוֹמֵר, דְּהָתָם הוֹאִיל וְהִתְחִיל בְּמִצְוָה מַמָּשׁ אֵין לוֹ לִדְחוֹת זוֹ בִּשְׁבִיל הָאַחֶרֶת, אֲבָל לְקַיֵּם הַמִּצְוָה עַצְמוֹ מִן הַמֻּבְחָר כו׳, (ומפר׳) [וּבִפְרָט] לְמַהֲרַ״ל (מפראג, בנר מצוה ד״ה אמר יהודה בן) דִּסְבִירָא לֵיהּ שֶׁלֹּא יָצָא בְּנֵר חֲנֻכָּה בְּשַׁעֲוָה, וְאַף שֶׁנּוֹהֲגִין כְּרַמָ״א, הַטַּעַם שֶׁאֵין שֶׁמֶן זַיִת מָצוּי לָהֶם כָּל כָּךְ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן כְּשֶׁיֶּשְׁנוֹ תּוּ אֵין לְהִסְתַּפֵּק כו׳, וְאֵין חִלּוּק בֵּין הָרֶגֶל [עַד] עַתָּה בְּשֶׁמֶן זַיִת אוֹ לֹא. וּמַה שֶּׁכָּתַב בִּשְׁבוּת יַעֲקֹב (ח״א סי׳ לז) בְּהִדּוּר מִצְוָה עַד שְׁלִישׁ הַיְנוּ שֶׁלֹּא הִתְחִיל עֲדַיִן בַּמִּצְוָה, לֵיתָא, דְּאִם כֵּן מִי שֶׁבְּיָדוֹ אֶתְרוֹג וְהֵבִיאוּ לוֹ אַחֵר אֲפִלּוּ בְּחִנָּם וְהוּא מְהֻדָּר מִן הָרִאשׁוֹן אֶלֶף פְּעָמִים אָסוּר לוֹ לְהַנִּיחַ הָרִאשׁוֹן, דְּהָא בְּפֶרֶק הַתָּדִיר (זבחים צא.) אָמְרִינַן דְּמָטֵי זִמְנֵי הֲוָה לֵיהּ כִּשְׁחוּט, וְהָכִי נַמִּי כְּשֶׁהֵאִיר הַמִּזְרָח יוֹם רִאשׁוֹן כו׳, וְעוֹד אִם כְּבָר לָקַח אֶתְרוֹג שֶׁאֵינוֹ מְהֻדָּר בְּיָדוֹ לְבָרֵךְ וְעַד שֶׁלֹּא בֵּרַךְ הֵבִיאוּ לוֹ בְּמַתְּנַת חִנָּם יָפֶה שֶׁאֵין כָּמוֹהוּ יְבָרֵךְ עַל הָרִאשׁוֹן שֶׁאֵינוֹ מְהֻדָּר, יִשְׁתַּקַּע הַדָּבָר, וְהַדָּבָר בָּרוּר בֵּין בְּאֶתְרוֹג וּבֵין בַּחֲנֻכָּה וּבְכָל הַמִּצְוֹת שֶׁבָּעוֹלָם מְבָרֵךְ עַל הַיָּפֶה וְהַמְהֻדָּר אַף שֶׁבָּא בָּאַחֲרוֹנָה. וּבִשְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן (ל״ה) [ל׳] נַעֲשָׂה קְצָת סַנֵּגוֹרְיָא לִדְבָרָיו וְכָתַב דְּהָךְ הֲכָנָה וַדַּאי הַתְחָלָה גְּדוֹלָה הִיא כִּדְאָמְרִינַן (שבת ט:) לְעִנְיַן תִּסְפֹּרֶת מִשֶּׁיַּנִּיחַ סוּדָר כו׳, וּמִכָּל מָקוֹם מְבֹאָר שָׁם דְּמוֹדֶה שֶׁמִּי שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת הַמִּצְוָה מִן הַמֻּבְחָר הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ, וְכָתַב שֶׁרְאָיוֹתָיו בְּחֵלֶק א׳ אֵינָם רַק לוֹמַר שֶׁאֵין צָרִיךְ לְבַזּוֹת מִצְוָה רִאשׁוֹנָה כו׳, עַיֵּן שָׁם. וּבְבַאֵר הֵיטֵב הֵבִיא בִּקְצָרָה, וְרָאִיתִי לְהַעְתִּיק שָׁרְשֵׁי הַדְּבָרִים וְטַעְמָם וְנִמּוּקָם. וְנִרְאֶה דְּאִם כְּבָר הִתְחִיל הַבְּרָכָה אַף עַל פִּי שֶׁכְּבָר מוּכָן לְפָנָיו הַשֶּׁמֶן זַיִת עִם הַפְּתִילָה וְאֵין צָרִיךְ לַעֲסֹק בָּהּ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁהִתְחִיל לְבָרֵךְ עַל זֶה גּוֹמֵר, וְגַם יֵשׁ בָּזֶה סָפֵק אִם צָרִיךְ לְבָרֵךְ מֵחָדָשׁ כִּמְבֹאָר סִימָן ר״ו (ס״ו), עַיֵּן שָׁם, וְהוּא הַדִּין לְעִנְיַן אֶתְרוֹג כְּהַאי גַּוְנָא. וְגַם נִרְאֶה דְּבְאֶתְרוֹג בְּיוֹם רִאשׁוֹן וְזֶה שֶׁאֵינוֹ מְהֻדָּר הוּא שֶׁלּוֹ וּלְקָחוֹ בְּיָדוֹ לְבָרֵךְ וּבְתוֹךְ כָּךְ בָּא חֲבֵרוֹ וְרוֹצֶה לִתֵּן לוֹ מְהֻדָּר יוֹתֵר בְּמַתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר, שַׁפִּיר יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב דְּאַף דְּמְהַנֵּי הַמַּתָּנָה עַל מְנָת לְהַחֲזִיר מִכָּל מָקוֹם טְפֵי עָדִיף שֶׁיְּקַיֵּם הַמִּצְוָה בְּשֶׁלּוֹ מַמָּשׁ, וְנִרְאֶה שֶׁגַּם הֶחָכָם צְבִי מוֹדֶה בָּזֶה. וּמַה שֶּׁכָּתַב בַּאֵר הֵיטֵב בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת שַׁעַר אֶפְרַיִם (סי׳ לט), עַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ב) שֶׁמְּפַקְפֵּק בָּזֶה וְכָתַב כֵּיוָן דְּלָא שַׁיָּךְ בֵּיהּ לְצָרְכּוֹ אַדְלְקֵיהּ רַק שֶׁיֹּאמְרוּ שֶׁאֵינוֹ מִן הַמְהַדְּרִין כו׳, אֵין לִגְזֹר, וְגַם כֵּיוָן שֶׁכָּל אֶחָד מַנִּיחַ נֵרוֹתָיו בְּמָקוֹם מְיֻחָד וְגַם כֵּיוָן דְּהַהֶכֵּר לִבְנֵי בַּיִת מֵידַע יָדְעֵי, וְכֵן נִרְאֶה לִי לְהָקֵל, וְעַיֵּן סִימָן תרע״ה בְּבֵית יוֹסֵף (ד״ה מצאתי) בְּשֵׁם מַהֲרַ״י אַבּוּהַב (בביאורו לטור) עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה זוּטָא (סק״ג) דְּמִכָּל מָקוֹם רָאוּי לְהַדְלִיק לַיְלָה אֶחָד בְּשַׁעֲוָה וְלַיְלָה אֶחָד בְּשֶׁמֶן, עַיֵּן שָׁם. וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשֵׁם הַשְּׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ב סי׳ לא) בְּמָקוֹם שֶׁשֶּׁמֶן זַיִת בְּיֹקֶר כו׳, נִרְאֶה מִזֶּה שֶׁחוֹלֵק עַל מַה שֶּׁכָּתַב תְּחִלָּה בְּשֵׁם הַשַּׁעַר אֶפְרַיִם שֶׁאֵין לְהַדְלִיק מִקְצָת מִשֶּׁמֶן זַיִת וּמִקְצָת מִשְּׁאָר שְׁמָנִים. וּבִתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב שָׁם דְּבָרָיו מְגֻמְגָּמִים וְכָךְ צָרִיךְ לוֹמַר, וּמֵהַאי טַעְמָא מִי שֶׁתָּפוּס בֵּין הָאֵינָם יְהוּדִים וְלֹא יוּכַל לְהַדְלִיק נֵרוֹת, יַדְלִיק בְּכָל לַיְלָה אַחַת, (רוֹצֶה לוֹמַר שֶׁאַף שֶׁיֵּשׁ לוֹ שֶׁמֶן לִשְׁמוֹנָה יָמִים לֹא יַדְלִיק בַּיּוֹם הַשֵּׁנִי כַּמְהַדְּרִים וְכֵן בִּשְׁאָר הַלֵּילוֹת רַק בְּכָל לַיְלָה אַחַת). וּמַה שֶּׁכָּתַב בְּשַׁעַר אֶפְרַיִם סִימָן ל״ט שֶׁאֵין לְדַמּוֹת לִגְדוּד חֲמִשָּׁה כו׳ (גיטין טו:) מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּכָאן עִקַּר מִצְוָה רַק בְּנֵר אֶחָד וְגַם אֵין הַדָּבָר נִכָּר כָּל כָּךְ בִּשְׁעַת הַדְלָקָה כו׳ עַיֵּן שָׁם, כֵּן צָרִיךְ לוֹמַר: [ג] מָעוֹת. עַיֵּן בַּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּפְרִי חָדָשׁ בְּשֵׁם מַהֲרִיקַ״שׁ (ערך לחם) דְּלֵילָךְ לְאוֹר נֵר חֲנֻכָּה לִרְאוֹת שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל שָׁרֵי, דְּלָא מְחַיֵּב לְהַעֲצִים עֵינָיו, דְּלָא מִיקְרֵי תַּשְׁמִישׁ. וְעַיֵּן בְּשׁוּ״ת פְּנֵי אַרְיֵה סִימָן מ״ז שֶׁלֹּא

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

הַשַּׁמָּשׁ, אִם כֵּן חָיְשִׁינַן שֶׁמָּא יַטֶּה. אִם נִמְצָא עַכְבָּר בַּשֶּׁמֶן, מָאוּס הוּא (ג) וְאָסוּר לְנֵר חֲנֻכָּה: (ד) שַׁעֲוָה. וּמִכָּל מָקוֹם מִצְוָה בְּשֶׁל שֶׁמֶן (ד) טְפֵי מִנֵּרוֹת שֶׁל שַׁעֲוָה, דְּעַל יְדֵי הַשֶּׁמֶן נַעֲשָׂה הַנֵּס: (ה) וַאֲפִלּוּ בְּלֵיל שַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ וְכוּ׳. רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּסָלְקָא דַּעְתָּךְ דְּנֵיחוּשׁ בָּזֶה כְּמוֹ בְּעָלְמָא בְּנֵר שֶׁל שַׁבָּת שֶׁמָּא לֹא תִּדְלַק יָפֶה וְיַטֶּה הַנֵּר לְהָבִיא הַשֶּׁמֶן לִפְנֵי הַפְּתִילָה, קָא מַשְׁמַע לָן דְּכָאן אֵין לָחוּשׁ לָזֶה דְּהָא אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ, אִם כֵּן לֹא אִכְפַּת לֵהּ בְּמָה שֶׁלֹּא תִּדְלַק יָפֶה: (ו) אִם אֵינוֹ נוֹתֵן וְכוּ׳ מִצְוָתוֹ. דְּאִם יִתֵּן יוֹתֵר, יֵשׁ חֲשָׁשׁ שֶׁמָּא יַטֶּה אוֹתוֹ נֵר חֲנֻכָּה לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ אַחַר הַשִּׁעוּר שֶׁל הַדְלָקָה שֶׁאָז מֻתָּר לֵהָנוֹת מִמֶּנּוּ, כִּדְלְעֵיל בְּסִימָן תרע״ב סָעִיף ב׳: (ז) לְפִי שֶׁאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ וְכוּ׳. הַיְנוּ אֲפִלּוּ (ה) אוֹתָן שֶׁמּוֹסִיפִין הַמְהַדְּרִין בְּכָל לַיְלָה, גַּם כֵּן אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָן: (ח) בְּנֵר חֲנֻכָּה. כְּדֵי (ו) שֶׁיְּהֵא נִכָּר שֶׁהוּא נֵר מִצְוָה לְפַרְסֵם הַנֵּס, (ז) וְעוֹד כֵּיוָן שֶׁעַל יְדֵי נֵס שֶׁנַּעֲשָׂה בַּמְּנוֹרָה תִּקְנוּהָ, עֲשָׂאוּהָ כִּמְנוֹרָה שֶׁאֵין מִשְׁתַּמְּשִׁין בָּהּ כְּלָל: (ט) בֵּין בְּשַׁבָּת. הַיְנוּ דַּאֲפִלּוּ לֶאֱכֹל אֶצְלָן דְּהוּא סְעוּדַת מִצְוָה גַּם כֵּן אָסוּר: (י) וַאֲפִלּוּ לִבְדֹּק וְכוּ׳. שֶׁהוּא תַּשְׁמִישׁ עֲרַאי גַּם כֵּן אָסוּר. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב) וְט״ז (סק״ג) (ח) שֶׁהִסְכִּימוּ דַּאֲפִלּוּ לִמְנוֹתָן מֵרָחוֹק שֶׁאֵין יָדָיו סְמוּכוֹת לַנֵּר גַּם כֵּן אָסוּר: (יא) אָסוּר. כְּדֵי (ט) שֶׁלֹּא (יְהֵא) [יִהְיוּ] מִצְוֹת בְּזוּיוֹת עָלָיו. וְדַוְקָא בָּזֶה שֶׁהוּא עַל כָּל פָּנִים תַּשְׁמִישׁ עֲרַאי, (י) אֲבָל כָּל שֶׁאֵינוֹ מְשַׁמֵּשׁ כְּלוּם רַשַּׁאי לֵישֵׁב בְּבֵיתוֹ בְּשָׁעָה (יא) שֶׁנֵּר חֲנֻכָּה דּוֹלֶקֶת: (יב) אֲפִלּוּ תַּשְׁמִישׁ שֶׁל קְדֻשָּׁה וְכוּ׳. מִדִּבְרֵי הַט״ז (סק״ד) מוּכָח דִּלְדֵעָה רִאשׁוֹנָה אָסוּר אֲפִלּוּ בִּלְמוּד דֶּרֶךְ עֲרַאי, דְּאִלּוּ בְּדֶרֶךְ קֶבַע אֲפִלּוּ לְדֵעָה שְׁנִיָּה אָסוּר, וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה (ד״ה ויש מי) מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בָּזֶה: (יג) אָסוּר. (יב) וְכֵן בְּנֵרוֹת בֵּית הַכְּנֶסֶת אֵין

בֵּאוּר הֲלָכָה

א * וְיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר בְּתַשְׁמִישׁ שֶׁל קְדֻשָּׁה. עַיֵּן בַּט״ז (סק״ד) שֶׁהֶאֱרִיךְ וְהֶעֱלָה דְּאַף לְדֵעָה זוֹ הַיְנוּ דֶּרֶךְ אַרְעַי דַּוְקָא, אֲבָל לִמּוּד דֶּרֶךְ קֶבַע לְכוּלֵּי עָלְמָא אָסוּר. וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ח) וּבְחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ד) שֶׁחוֹלְקִים עָלָיו וְדַעְתָּם דִּלְדֵעָה זוֹ אַף דֶּרֶךְ קֶבַע מֻתָּר, [וְקֻשְׁיוֹתָיו תֵּרְצוּ הָאַחֲרוֹנִים עַיֵּן בְּיַד אֶפְרַיִם וּבְמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק״ג) וּבְחֶמֶד מֹשֶׁה (שם)], וְאִם כֵּן אֶפְשָׁר לוֹמַר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ג) (פמ״ג) אֵשֶׁל אַבְרָהָם (סי׳ קנד ס״ק יט): (ד) תְּשׁוּבַת מַהֲרַ״י בְּרוּנָא סִימָן ל״ט. וְהִנֵּה דַּעַת מַהֲרַ״ל מִפְּרָאג בְּסִפְרוֹ נֵר מִצְוָה (ד״ה אמר יהודה בן), שֶׁלֹּא לְהַדְלִיק כְּלָל בְּנֵר שַׁעֲוָה וָחֵלֶב אֶלָּא דַּוְקָא בְּשֶׁמֶן מִפְּנֵי שֶׁהַנֵּס נַעֲשָׂה בְּשֶׁמֶן, אֲבָל אֵין נוֹהֲגִין כְּוָתֵיהּ. מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״א): (ה) אַחֲרוֹנִים: (ו) רַשִׁ״י (שבת כא: ד״ה ואסור): (ז) רַ״ן (שם ט. ד״ה הלכות): (ח) וְכֵן פָּסַק הָאֵלִיָּה רַבָּה (סק״ז): (ט) גְּמָרָא (שם כב.): (י) שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה (סק״ג): (יא) הַיְנוּ אֲפִלּוּ לֹא הִדְלִיק הַשַּׁמָּשׁ אֶצְלוֹ כְּמוֹ שֶׁנָּהוּג. וּבְיוֹתֵר מִזֶּה כָּתַב הַפְּרִי חָדָשׁ וְהוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְשׁוּבָה (שם) דְּלֵילָךְ לְאוֹר נֵר חֲנֻכָּה לִרְאוֹת שֶׁלֹּא יִכָּשֵׁל שָׁרֵי, דְּלֹא מְחֻיָּב לְהַעֲצִים עֵינָיו, דְּלָא מִקְּרֵי תַּשְׁמִישׁ: (יב) פְּרִי מְגָדִים בְּסִימָן תרע״ה סָעִיף קָטָן ב׳ בְּאֵשֶׁל אַבְרָהָם:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

ו טור וְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ט ח״א). ז שָׁם בְּרַבֵּנוּ יְרוּחָם.

(ד) [ד] קְדֻשָּׁה. (יד) וְנוֹהֲגִים [ו]לְהַדְלִיק נֵר נוֹסָף, כְּדֵי (טו) * שֶׁאִם יִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ * יִהְיֶה לְאוֹר הַנּוֹסָף שֶׁהוּא אוֹתוֹ שֶׁהֻדְלַק אַחֲרוֹן, (טז) [ו]וְיַנִּיחֵנּוּ מֵרָחוֹק קְצָת מִשָּׁאָר נֵרוֹת מִצְוָה. הַגָּהוֹת: וּבְמִדִּינוֹת אֵלּוּ אֵין נוֹהֲגִים לְהוֹסִיף, רַק (יז) מַנִּיחַ אֶצְלָן (ה) [ה] הַשַּׁמָּשׁ שֶׁבּוֹ מַדְלִיק הַנֵּרוֹת, וְהוּא (יט) עָדִיף טְפֵי, וְיֵשׁ לַעֲשׂוֹתוֹ (כ) יוֹתֵר (ו) אֶרֶךְ מִשָּׁאָר נֵרוֹת, שֶׁאִם בָּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ (ז) יִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹתוֹ נֵר (מרדכי (סוף פ׳ רפטו)). (כא) אִם נִתְעָרֵב נֵר

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

אִסְרוּ אֶלָּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ, אֲבָל כָּל שֶׁאֵינוֹ מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּלוּם רַשַּׁאי לֵישֵׁב בְּבֵיתוֹ בְּשָׁעָה שֶׁנֵּרוֹת חֲנֻכָּה דּוֹלְקִים, עַיֵּן שָׁם שֶׁהֶבִיא מִדִּבְרֵי הַפְּרִי חָדָשׁ אֵלּוּ, וּכְאֵמֶת שֶׁכֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם הַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ לְאֶכֹל אֶצְלָן אָסוּר, כְּבָר כָּתַב הַחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ג) דְּאֵין רְאָיָה זוֹ מִכָּרְחַת דְּאוּלַי אֲכִילַת קֶבַע אָמְרוּ, וּמַה שֶּׁכָּתַב עוֹד יְכֵן מוּכָח סִימָן תרע״ח, גַּם מַהֶתָם אֵין רְאָיָה דַּאֲכִילַת שַׁבָּת וַדַּאי קֶבַע הוּא וְלֹא אַרְעִי. וְהִנֵּה בְּאֵמֶת הָלֹא יָדוּעַ דַּעַת הָרַא״ש (שבת פ״ב ס״ י ו) דְּתַשְׁמִישֵׁי אַרְעִי שָׁרֵי, (וְרַק בְּעִנְיַן הַרְצָאַת מְעוֹת כְּשֶׁמְּקֻרָב יָדָיו אֵצֶל נֵר חֲנֻכָּה, אֲז אָסוּר מִשּׁוּם דְּהֲוֵי גְּנַאי לְהֶן אֲבָל בְּעָלְמָא שָׁרֵי, וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה הַטַּ״ז (סק״ג) עַיֵּן בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ב)) וְרַשַּׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה) פָּסַק גַּם כֵּן הָכִי, וְעַל כֵּן לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּעִנְיָנִינוּ דְּמִסְפְּקִינַן לְעִנְיַן לְמוּד דֶּרֶךְ אַרְעִי, אֵין לְהָבִיא רְאָיָה לְהַחְמִיר מִמַּה שֶּׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ג׳ דְּבוּר הַמַּתְחִיל וַאֲפִלּוּ תַּשְׁמִישׁ וְכוּ׳ יְכֵן פָּסַק רַשַּׁ״ל, דַּהֲלָא רַשַּׁ״ל (שם) כָּתַב בְּהֶדְיָא דְּדַוְקָא הַרְצָאַת מָעוֹת מֵאַחַר שֶׁמְּקֻרָב יָדָיו אֶל הַנֵּר, אֲבָל שְׁאָר תַּשְׁמִישֵׁי אַרְעִי שָׁרֵי. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וְעַל כֵּן לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֲפִלּוּ אִם נִפְסַק לְהַלָּכָה** כְּמִסְקָנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ב׳ **דְּבִתְשְׁמִישֵׁי אַרְעִי אֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵין יָדָיו סְמוּכוֹת לַנֵּר אָסוּר,** וְשֶׁלֹּא כְּדַעַת בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב הרא״ש) וְדַרְכֵי מֹשֶׁה (הארוך ד״ה ואפי׳) וְרַשַּׁ״ל **שָׁהָיָה דְּבָרָיו לַהֲלָכָה, כְּשֶׁנִּזְדָּרֵךְ לָזֶה גַּם כֵּן כְּשֶׁהוּא תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה וּבְדֶרֶךְ אַרְעִי כְּגוֹן לְלְמֹד לְפָנָיו דֶּרֶךְ אַרְעִי, אֲפִלּוּ דְּלֹא כְּמָאן דְּאָמַר אֵין לְהַחְמִיר, וְצָרִיךְ עַיִן. וְדַע עוֹד דַּאֲפִלּוּ לְלְמֹד בְּדֶרֶךְ קָבַע, אֲפִלּוּ דְּאֵין לְהַחְמִיר רַק בִּכְדֵי שִׁעוּר הַמְבֹאָר לְעִיל סִימָן תרע״ב סָעִיף ב׳ אֲבָל לֹא בְּתַר זֶה, וְהֵיינוּ אֲפִלּוּ אִם נִרְצֶה לְהַחְמִיר שָׁם שֶׁלֹּא כְּדַעַת הַמְחַבֵּר, הוּא רַק לְדִבּוּר הָרִאשׁוֹן אֲבָל לֹא לְדַבֵּר מִצְוָה, וְצָרִיךְ עַיִן. וְיוֹתֵר טוֹב אִם הוּא חֹל וְאֵין לוֹ נֵר אַחֵר לְלְמֹד לְפָנָיו, שֶׁיִּכָּבֶנָּה לְאַחַר כְּלוֹת הַשָּׁעוּר וְיַחְזֹר וְיַדְלִיקֶנָּה:**

* **שֶׁאִם יִשְׁתַּמֵּשׁ וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) **שֶׁכָּתַב אֲבָל מִכָּל מָקוֹם אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אֶצְלָן וְכוּ׳,** עַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים שֶׁפָּרַשׁ דְּאַף נָגַד אוֹר הַנּוֹסָף אוֹ הַשָּׁמֶשׁ גַּם כֵּן אָסוּר לְכַתְּחִלָּה, וְהַמְעַיֵּן בְּרַבֵּנוּ יְרוּחָם **לֹא מִשְׁמַע כֵּן, אֶלָּא דְּנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ כְּשֶׁמַּנִּיחוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ רָחוֹק קְצָת מֵהַנֵּר לְשָׁמֶשׁ נֶגְדּוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּמִחַצִּית הַשֶּׁקֶל** (סק״ד) **בְּבָאוּר דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם,** עַיֵּן שָׁם, **אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק״י) **שֶׁהִסְכִּים גַּם כֵּן לְדִינָא דְּנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ מֵתַר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה** (סק״ה) **סוֹף דְּבוּר הַמַּתְחִיל הַשָּׁמֶשׁ דַּעְתּוֹ נָמִי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:**

* **יִהְיֶה לְאוֹר הַנּוֹסָף.** הִנֵּה לְדַעַת הַבַּ״ח (סי״ד) הוּא כְּפִשְׁטֵיהּ, דְּאַף נָגְדּוֹ מֵתַר לְשַׁמֵּשׁ אֲבָל נֶגֶד כֻּלָּן יַחַד אָסוּר כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ נֵר חֲנֻכָּה בְּתוֹכָם, וְכֵן מוּכָח דַּעַת

בַּאֵר הֵיטֵב

יָפֶה וְיָדָיו סְמוּכִים לַנֵּר, אֲבָל תַּשְׁמִישׁ עֲרַאי שֶׁאֵין צָרִיךְ לִהְיוֹת יָדָיו סְמוּכוֹת לַנֵּר שָׁרֵי. בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב הרא״ש), דַּרְכֵי מֹשֶׁה (הארוך ד״ה ואפי׳) וְרַשַּׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה). וּבַ״ח (ס״ג) (פָּסְקוּ) [פָּסַק] לְהַחְמִיר, וְכֵן כָּתְבוּ הַסְּמַ״ק (מצוה רפ) וְסֶפֶר הַתְּרוּמָה (סי׳ רכח) דַּאֲפִלּוּ לֶאֱכֹל אֶצְלוֹ אָסוּר, וְכֵן מִשְׁמַע סִימָן תרע״ח (ס״א), דְּאִם לֹא כֵּן יִקָּנֶה נֵר חֲנֻכָּה וְיַדְלִיקֶנָּה בְּבֵיתוֹ וְיִהְיֶה גַּם שָׁלוֹם בֵּיתוֹ, אֶלָּא עַל כָּרְחֵךְ כָּל תַּשְׁמִישׁ אָסוּר, וְהָכִי נָהוּג. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב). וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תרע״ח סָעִיף קָטָן ב׳ מַה שֶּׁכָּתַב שָׁם, וְעַיֵּן ט״ז (סק״ג) וּבִתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ל״א:

(ה) **קְדֻשָּׁה.** עַיֵּן ט״ז (סק״ד) שֶׁהָאָרִיךְ וְהָעֲלָה דְּיֵשׁ מִי שֶׁמַּתִּיר בְּתַשְׁמִישׁ שֶׁל קְדֻשָּׁה, הֵיינוּ דֶּרֶךְ עֲרַאי דַּוְקָא וְלֹא לִלְמֹד דֶּרֶךְ קֶבַע, וְכָאן לֹא מְהֲנֵי אַחַר עִמּוֹ דַּאֲפִלּוּ בְּחֹל אָסוּר מִשּׁוּם דְּלֹא יְהֶיה הָכֵר שֶׁנַּעֲשָׂה לְשֵׁם חֲנֻכָּה, עַד כָּאן: (ה) **הַשַּׁמָּשׁ.** וַאֲפִלּוּ רַבִּים הַמַּדְלִיקִים צָרִיךְ לְהַנִּיחַ אֶצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד שַׁמָּשׁ אֲפִלּוּ יֵשׁ נֵר עַל הַשַּׁלְחָן, רַמַ״א בְּתְשׁוּבָה סִימָן פ״א וְכֵן מִשְׁמַע בְּבֵ״ח (ס״ד), וְרַשַּׁ״ל (שם) מַקֵּל. וּמִשְׁמַע בַּמָּאוֹר (שבת ט. ד״ה למ״ד) דְּאַף עַל פִּי שֶׁיֵּשׁ שַׁמָּשׁ אֵצֶל הַנֵּרוֹת צָרִיךְ נֵר עַל הַשַּׁלְחָן, עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ד׳: (ו) **אֶרֶךְ.** וְהוּא הַדִּין אִם מַעֲמִידוֹ גְּבוֹהַּ מִשְּׁאָר הַנֵּרוֹת שֶׁפִּיר דָּמֵי. בַּ״ח (סוף ס״ד), מַהֲרִי״ל (מנהגים), מַעֲגְלֵי צֶדֶק: (ז) **יִשְׁתַּמֵּשׁ.** וְאָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ תַּשְׁמִישׁ מְגֻנֶּה, וְכָל שֶׁכֵּן לִשְׂחֹק בְּקַרְטְי״ן חַס וְשָׁלוֹם אֲצָלוֹ,

בְּאוּר הֲלָכָה

דְּדַעַת הָרִאשׁוֹנָה הָאוֹסֶרֶת הוּא דַּוְקָא אִם הַלִּמּוּד הָיָה בְּדֶרֶךְ קֶבַע אֲבָל לֹא בְּדֶרֶךְ אַרְעִי, וּמַה שֶּׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ב׳ רְאָיָה מִמַּה שֶּׁכָּתְבוּ הַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ לֶאֱכֹל אֶצְלָן אָסוּר, כְּבָר כָּתַב הַחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ג) דְּאֵין רְאָיָה זוֹ מִכְרַחַת דְּאוּלַי אֲכִילַת קֶבַע אָמְרוּ, וּמַה שֶּׁכָּתַב עוֹד יְכֵן מוּכָח סִימָן תרע״ח, גַּם מַהֶתָם אֵין רְאָיָה דַּאֲכִילַת שַׁבָּת וַדַּאי קֶבַע הוּא וְלֹא אַרְעִי. וְהִנֵּה בְּאֵמֶת הָלֹא יָדוּעַ דַּעַת הָרַא״ש (שבת פ״ב ס״ י ו) דְּתַשְׁמִישֵׁי אַרְעִי שָׁרֵי, (וְרַק בְּעִנְיַן הַרְצָאַת מְעוֹת כְּשֶׁמְּקֻרָב יָדָיו אֵצֶל נֵר חֲנֻכָּה, אֲז אָסוּר מִשּׁוּם דְּהֲוֵי גְּנַאי לְהֶן אֲבָל בְּעָלְמָא שָׁרֵי, וּמַה שֶּׁהִקְשָׁה הַטַּ״ז (סק״ג) עַיֵּן בְּחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ב)) וְרַשַּׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה) פָּסַק גַּם כֵּן הָכִי, וְעַל כֵּן לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי בְּעִנְיָנִינוּ דְּמִסְפְּקִינַן לְעִנְיַן לְמוּד דֶּרֶךְ אַרְעִי, אֵין לְהָבִיא רְאָיָה לְהַחְמִיר מִמַּה שֶּׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ג׳ דְּבוּר הַמַּתְחִיל וַאֲפִלּוּ תַּשְׁמִישׁ וְכוּ׳ יְכֵן פָּסַק רַשַּׁ״ל, דַּהֲלָא רַשַּׁ״ל (שם) כָּתַב בְּהֶדְיָא דְּדַוְקָא הַרְצָאַת מָעוֹת מֵאַחַר שֶׁמְּקֻרָב יָדָיו אֶל הַנֵּר, אֲבָל שְׁאָר תַּשְׁמִישֵׁי אַרְעִי שָׁרֵי. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. **וְעַל כֵּן לַעֲנִיּוּת דַּעְתִּי אֲפִלּוּ אִם נִפְסַק לְהַלָּכָה** כְּמִסְקָנַת הַמָּגֵן אַבְרָהָם בְּסָעִיף קָטָן ב׳ **דְּבִתְשְׁמִישֵׁי אַרְעִי אֲפִלּוּ כְּשֶׁאֵין יָדָיו סְמוּכוֹת לַנֵּר אָסוּר,** וְשֶׁלֹּא כְּדַעַת בֵּית יוֹסֵף (ד״ה כתב הרא״ש) וְדַרְכֵי מֹשֶׁה (הארוך ד״ה ואפי׳) וְרַשַּׁ״ל **שָׁהָיָה דְּבָרָיו לַהֲלָכָה, כְּשֶׁנִּזְדָּרֵךְ לָזֶה גַּם כֵּן כְּשֶׁהוּא תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה וּבְדֶרֶךְ אַרְעִי כְּגוֹן לְלְמֹד לְפָנָיו דֶּרֶךְ אַרְעִי, אֲפִלּוּ דְּלֹא כְּמָאן דְּאָמַר אֵין לְהַחְמִיר, וְצָרִיךְ עַיִן. וְדַע עוֹד דַּאֲפִלּוּ לְלְמֹד בְּדֶרֶךְ קֶבַע, אֲפִלּוּ דְּאֵין לְהַחְמִיר רַק בִּכְדֵי שִׁעוּר הַמְבֹאָר לְעִיל סִימָן תרע״ב סָעִיף ב׳ אֲבָל לֹא בְּתַר זֶה, וְהֵיינוּ אֲפִלּוּ אִם נִרְצֶה לְהַחְמִיר שָׁם שֶׁלֹּא כְּדַעַת הַמְחַבֵּר, הוּא רַק לְדִבּוּר הָרִאשׁוֹן אֲבָל לֹא לְדַבֵּר מִצְוָה, וְצָרִיךְ עַיִן. וְיוֹתֵר טוֹב אִם הוּא חֹל וְאֵין לוֹ נֵר אַחֵר לְלְמֹד לְפָנָיו, שֶׁיִּכָּבֶנָּה לְאַחַר כְּלוֹת הַשָּׁעוּר וְיַחְזֹר וְיַדְלִיקֶנָּה:**

* **שֶׁאִם יִשְׁתַּמֵּשׁ וְכוּ׳.** עַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) **שֶׁכָּתַב אֲבָל מִכָּל מָקוֹם אָסוּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אֶצְלָן וְכוּ׳,** עַיֵּן בִּפְרִי מְגַדִּים שֶׁפָּרַשׁ דְּאַף נָגַד אוֹר הַנּוֹסָף אוֹ הַשָּׁמֶשׁ גַּם כֵּן אָסוּר לְכַתְּחִלָּה, וְהַמְעַיֵּן בְּרַבֵּנוּ יְרוּחָם **לֹא מִשְׁמַע כֵּן, אֶלָּא דְּנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ כְּשֶׁמַּנִּיחוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ רָחוֹק קְצָת מֵהַנֵּר לְשָׁמֶשׁ נֶגְדּוֹ, וְכֵן כָּתַב בְּמִחַצִּית הַשֶּׁקֶל** (סק״ד) **בְּבָאוּר דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם,** עַיֵּן שָׁם, **אַחַר כָּךְ מָצָאתִי בְּאֵלִיָּה רַבָּה** (סק״י) **שֶׁהִסְכִּים גַּם כֵּן לְדִינָא דְּנֶגֶד הַשָּׁמֶשׁ מֵתַר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ. וְעַיֵּן בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה** (סק״ה) **סוֹף דְּבוּר הַמַּתְחִיל הַשָּׁמֶשׁ דַּעְתּוֹ נָמִי כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ:**

* **יִהְיֶה לְאוֹר הַנּוֹסָף.** הִנֵּה לְדַעַת הַבַּ״ח (סי״ד) הוּא כְּפִשְׁטֵיהּ, דְּאַף נָגְדּוֹ מֵתַר לְשַׁמֵּשׁ אֲבָל נֶגֶד כֻּלָּן יַחַד אָסוּר כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ נֵר חֲנֻכָּה בְּתוֹכָם, וְכֵן מוּכָח דַּעַת

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מִשְׁתַּמְּשִׁין לְאוֹרָן אַף תַּשְׁמִישֵׁי קְדֻשָּׁה, כְּמוֹ בַּבַּיִת, דְּהַיְנוּ אִם יִרְצֶה לְהִתְפַּלֵּל מַעֲרִיב אֶצְלָם כָּל זְמַן שֶׁלֹּא דָּלְקוּ חֲצִי שָׁעָה, אָסוּר: (יד) **וְנוֹהֲגִין לְהַדְלִיק נֵר נוֹסָף.** פֵּרוּשׁ, (יג) מִלְבַד הַנֵּר שֶׁמַּנִּיחִין עַל הַשֻּׁלְחָן, דְּחוֹשְׁשִׁין כֵּיוָן שֶׁמַּדְלִיקִין בְּפָנִים אוּלַי יִשְׁתַּמְּשׁוּ בְּנֵרוֹת שֶׁל חֲנֻכָּה וְלָאו אַדַּעְתַּיְיהוּ, אֲבָל מֵעִקַּר הַדִּין כֵּיוָן שֶׁיֵּשׁ לוֹ נֵר עַל שֻׁלְחָנוֹ אֵין צָרִיךְ לְהַדְלִיק נֵר נוֹסָף: (טו) **שֶׁאִם יִשְׁתַּמֵּשׁ וְכוּ׳.** וְעַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) שֶׁלְּכַתְּחִלָּה אֵין לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אֵצֶל כֻּלָּן יַחַד, כִּי אִם לָאוֹר (יז) הַנּוֹסָף [אוֹ לְהַשַּׁמָּשׁ] בִּלְבַד כְּשֶׁהוּא אֶחָד בִּפְנֵי עַצְמוֹ, דְּהָרוֹאֶה יֹאמַר לְצָרְכּוֹ הִדְלִיק כֻּלָּן דְּלִפְעָמִים אָדָם מַדְלִיק כַּמָּה נֵרוֹת, וְעַיֵּן בְּאוּר הֲלָכָה (ד״ה שאם ישתמש): (טז) **וְיַנִּיחֶנּוּ מֵרָחוֹק וְכוּ׳.** כְּדֵי (טו) שֶׁיִּהְיֶה הֶכֵּר כַּמָּה נֵרוֹת מַדְלִיקִין בְּאוֹתוֹ יוֹם וְלֹא יַחְשְׁבוּהוּ עִמָּהֶם: (יז) **מַנִּיחַ אֶצְלָן וְכוּ׳.** וְטוֹב (טז) שֶׁלְּבַד זֶה יַנִּיחַ נֵר עַל הַשֻּׁלְחָן: (יח) **הַשַּׁמָּשׁ שֶׁבּוֹ וְכוּ׳.** וַאֲפִלּוּ (יח) רַבִּים הַמַּדְלִיקִין, כֵּיוָן שֶׁכָּל אֶחָד מַנִּיחַ נֵרוֹתָיו בְּמָקוֹם מְיֻחָד כַּנַּ״ל בְּסִימָן תרע״א סָעִיף ב׳ בַּהַגָּהָ, צָרִיךְ לְהַנִּיחַ שַׁמָּשׁ אֵצֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד אֲפִלּוּ יֵשׁ נֵר עַל הַשֻּׁלְחָן, דְּשָׁמָּא יִשְׁתַּמֵּשׁ אֵצֶל הַנֵּרוֹת: (יט) **עָדִיף טְפֵי.** דְּבָזֶה מוּכָח בְּהֶדְיָא (יח) לִבְנֵי הַבַּיִת שֶׁאֵינוֹ מִמְּנִין הַנֵּרוֹת: (כ) **יוֹתֵר אֶרֶךְ וְכוּ׳ שֶׁאִם בָּא לְהִשְׁתַּמֵּשׁ וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר, דְּכֵיוָן שֶׁהוּא גָּדוֹל (יט) עֵקֶר תַּשְׁמִישׁוֹ מִמֶּנּוּ, (כ) וְהוּא הַדִּין אִם מַעֲמִידוֹ גְּבוֹהַּ קְצָת מִשְּׁאָר הַנֵּרוֹת שֶׁפִּיר דָּמֵי: (כא) **אִם נִתְעָרֵב וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר,

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(יג) פְּרִי חָדָשׁ: (יד) מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ד): (טו) לְבוּשׁ (ס״ב), וְכֵן מִשְׁמַע מִבַּאוּר הַגְּרָ״א (סק״ח). וּבְרַבֵּנוּ יְרוּחָם (נתיב ט ח״א) אִיתָא עוֹד טַעַם כְּדֵי שֶׁאִם יָבוֹא לְשַׁמֵּשׁ, יְהֶיה הֶכֵּר שֶׁמְּשַׁתְּמֵשׁ לְאוּרוֹ לְבַד: (טז) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ד) מִמַּשְׁמָעוּת הַמָּאוֹר (שם ט. ד״ה למ״ד), וְעַיֵּן בְּאֵלִיָּה רַבָּה (סק״י) וּבְמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ד): (יז) וּבְחֶמֶד מֹשֶׁה (סק״ה) שֶׁכְּלָם כָּתְבוּ שֶׁאֵינוֹ מַכְרַח, וּבְדֶרֶךְ הַחַיִּים (זמן הדלקת הנרות ס״ה) כָּתַב רַק בְּלְשׁוֹן יְטוֹב׳, וְכֵן הָעִתֵּקְתִּי: (יח) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ה) בְּבָאוּר דִּבְרֵי הָאַחֲרוֹנִים: (יט) פְּרִי מְגַדִּים (א״א סק״ו): (מ) בַּ״ח (ס״ד): (כ) אַחֲרוֹנִים:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

חֲנֻכָּה הָאָסוּר (מ) בַּהֲנָאָה בִּשְׁאָר נֵרוֹת, אֲפִלּוּ אֶחָד בְּאֶלֶף *)לא בָּטֵיל, (כב) דְּהָוֵי דָּבָר (ט) [ט] שֶׁל מִנְיָן (תרומת הדשן סימן ק״ג), אֶלָּא יַדְלִיק מִן הַמְּעֹרָבוֹת (י) (כג) כָּל כָּךְ שֶׁבְּוַדַּאי נֵר שֶׁל הֶתֵּר דּוֹלֵק עִם נֵר שֶׁל אִסּוּר, *וְאָז (כד) מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אֶצְלָן (דברי עצמו): **ב** (כה) *[ח]הַדְלָקָה עוֹשָׂה מִצְוָה, [ט]לְפִיכָךְ *אִם כָּבְתָה קוֹדֶם

*) (פרוש) לְהַדְלִיק כָּל אֶחָד בְּפָנֵי עַצְמוֹ, אֲבָל לְהַדְלִיק שְׁתַּיִם אוֹ שָׁלֹשׁ בְּיַחַד בָּטֵל בְּרוּב). ח מַסְקָנַת הַגְּמָרָא כ״ג (ע״א). ט כְּרַב חִסְדָּא (שם כא.), וְרַבִּי יִרְמְיָה לְטַעֲמֵיהּ דְּרַב (שם ע״ב).

בַּאֵר הֵיטֵב

מָצָאתִי כָּתוּב: (מ) **בַּהֲנָאָה.** פֵּרוּשׁ לְאַחַר שֶׁהֻדְלַק וְכָבָה, דְּקוֹדֶם לָכֵן לֹא נֶאֱסַר דְּהַזְּמָנָה לָאו מִלְּתָא הִיא כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סִימָן תרל״ח סוֹף סָעִיף א׳. מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח): (ט) **שֶׁל מִנְיָן.** אֲפִלּוּ בְּמָקוֹם שְׁמוֹכְרִין הַנֵּרוֹת בְּמִשְׁקָל, מִכָּל מָקוֹם נֵרוֹת שֶׁל מִצְוָה הַכֹּל מוֹנִין אוֹתָן בְּכָל לַיְלָה. תְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן (סי׳ קג), מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט), עַיֵּן שָׁם. וְעַיֵּן ט״ז (סק״ו) וּבְתְשׁוּבַת פָּנִים מְאִירוֹת (ח״א) סִימָן צ״ח וּבִתְשׁוּבַת שְׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק ב׳ סִימָן ל״ב, וְעַיֵּן יַד אַהֲרֹן (סוף הגב״י): (י) **כָּל כָּךְ.** פֵּרוּשׁ אִם נִתְעָרֵב אֶחָד יַדְלִיק שְׁנַיִם וְאִם נִתְעָרְבוּ שְׁנַיִם יַדְלִיק שִׁלְשָׁה, וְרַשַׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה) פָּסַק דְּאֶחָד דְּעַל זֶה אֵין צָרִיךְ רְאִיָּה, דַּאֲפִלּוּ אִם בְּשָׁעַת הַבְטוּל לֹא הָיָה רָאוּי לְהִתְכַּבֵּד וְאַחַר הַבְטוּל יִהְיֶה רָאוּי לְהִתְכַּבֵּד. לֹא בָטֵל, מִכָּל שֶׁכֵּן לְהַקֵּל אִם בְּשָׁעַת הַבְטוּל רָאוּי, לֹא בָּטֵל אַף אִם אַחַר הַבְטוּל לֹא יִבָּרֵךְ עָלֶיהָ [אַחֲרוֹנִים]. וּפְשׁוּט דְּאִם הוּא רוֹאֶה שֶׁהָאוֹר אֵין נֶאֱחָז בְּהַתְּחִלָּה (נ) וּבְוַדַּאי יִכְבֶּה בְּמְהֵרָה, שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא בַּהַדְלָקָה זוֹ, וְצָרִיךְ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

לוֹ לְהִטּוֹת עֵינָיו הַדָּבָר שֶׁמְּשַׁמֵּשׁ שָׁם אֶל נֵר הַשַּׁמָּשׁ שֶׁיִּהְיֶה נִכָּר שֶׁאֵין לוֹ חֵפֶץ לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בְּנֵרוֹת שֶׁל מִצְוָה, וְאִז אַף עַל פִּי שֶׁהֵם גּוֹרְמִים יִתְרוֹן רְאוּת עֵינָיו לַיִת לָן בָּהּ: **[ט] שֶׁל מִנְיָן.** עַיֵּן בְּאֵר הַיטֵב. עַיֵּן בְּפָנִים מְאִירוֹת שָׁם שֶׁמַּחְזִיק בִּדְעַת הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן דְּאִזְלִינַן בָּתַר קַדָּם הַבְּטוּל דַּהֲוָה נֵר חֲנֻכָּה וַחֲשִׁיב דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן, וְגַם הִשִּׂיג עַל הַשַּׁ״ז דְּכָתַב דִּלְא מְשַׁעֵם קְבוּעַ, דְּלֹא שַׁיָּךְ בָּזֶה, כֵּיוָן שֶׁלְּדַעְתּוֹ אֵינוֹ דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן שֶׁהוּא קְבוּעַ דְּרַבָּנָן, וְקָבוּעַ דְּאוֹרַיְיתָא אֵין כָּאן כָּל שֶׁאֵין הָאִסּוּר נִכָּר וְיָרוּעַ בְּמְקוֹמוֹ דְּוַדַּאי הֶתֵּר הוּא, וְעַיֵּן בְּפִתְחֵי תְשׁוּבָה (פסחים ט״ו), עַיֵּן שָׁם. וּבְשָׁבוּת יַעֲקֹב (ח״ב) סִימָן ל״ב הִשִּׂיג עַל הָרְאָיוֹת הַפָּנִים מְאִירוֹת, וּמִכָּל מָקוֹם כָּתַב שֶׁדִּבְרֵי הַתְּרוּמַת הַדֶּשֶׁן נְכוֹנִים שֶׁלֹּא בָּא לְהָבִיא רְאָיָה עַל זֶה דְּאִזְלִינַן בָּתַר קַדָּם הַבְּטוּל

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

לְאַחַר שֶׁהֻדְלַק, שֶׁנַּעֲשָׂה בּוֹ מַעֲשֶׂה, (כו) נִתְעָרֵב [דְּמִקְדָּם לָכֵן לֹא נֶאֱסַר דְּהַזְּמָנָה לָאו מִלְּתָא הִיא], וְאַחַר כָּךְ כָּבָה (כז) בְּתוֹךְ זְמַן שִׁעוּרוֹ, וּפָסַק בְּתְרוּמַת הַדֶּשֶׁן דְּלֹא בָּטֵל אֲפִלּוּ בְּאֶלֶף, דְּהֵינוּ לְטֹל אַחַת מִתּוֹכָן לְהַדְלִיקוֹ וּלְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ, (כז) וְהוּא הַדִּין בְּעוֹדָן דּוֹלְקִין לֹא יִטֹּל אֶחָד מִתּוֹכָן לְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ לְאוֹרוֹ, וְכֹל מַטָּעַם דְּהוּא דָּבָר שֶׁל מִנְיָן, וּרְצוֹנוֹ לוֹמַר דַּאֲפִלּוּ (כד) בְּמָקוֹם שֶׁרְגִילִין לְמֵכַר הַנֵּרוֹת בְּמִשְׁקָל, מִכָּל מָקוֹם נֵרוֹת שֶׁל מִצְוָה הַכֹּל מוֹנִין אוֹתָן בְּכָל לַיְלָה, וְדָבָר שֶׁבְּמִנְיָן חָשׁוּב הוּא וְלֹא בָּטֵיל: **(כב) דְּהָוֵי דָּבָר שֶׁל מִנְיָן.** וְרַשַׁ״ל (בשו״ת סי׳ פה) חוֹלֵק (כה) וּפוֹסֵק דְּחַד בְּתְרֵי בָּטֵל. וְעַיֵּן בְּטַ״ז (סק״ז) שֶׁכָּתַב, דַּאֲפִלּוּ לְהַרְמ״א דְּוַקָּא כְּשֶׁנִּתְעָרֵב בְּתוֹךְ יְמֵי חֲנֻכָּה דַּחֲשׁוּבִין הֵן, (כו) דְּהֵן רְאוּיִין לְמִצְוָה בְּיוֹם הַמָּחֳרָת, אֲבָל אִם נִתְעָרֵב בַּיּוֹם הַשְּׁמִינִי וְכָל שֶׁכֵּן לְאַחַר מִכֵּן, כְּבָר בָּטֵל חֲשִׁיבוּתוֹ, וְדֵינוֹ לְכֵלִי עַלְמָא כְּיֵבֶשׁ בְּיֵבֶשׁ וּבָטֵל בְּרוֹב: **(כג) כָּל כָּךְ שֶׁבְּוַדַּאי וְכוּ׳.** פֵּרוּשׁ, אִם נִתְעָרֵב נֵר חֲנֻכָּה אֶחָד מִדְּלִיק שְׁנַיִם, וְאִם נִתְעָרֵב שְׁנַיִם אוֹ שִׁלְשָׁה יַדְלִיק אֶחָד יוֹתֵר, כְּדֵי שֶׁיִּמְצָא בּוֹ נֵר שֶׁל הֶתֵּר גַּם כֵּן: **(כד) מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ אֶצְלָן.** דְּהָא הַדְלָקַת הַשַּׁמָּשׁ הוּא כְּדֵי שֶׁיִּשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָן, שְׁמַע מִנָּהּ דְּאִם הֵם בְּיַחַד מֻתָּר לְשַׁמֵּשׁ אֶצְלָן. וְיֵשׁ מִן (כו) הַפּוֹסְקִים דִּסְבִירָא לְהוּ, דְּדַוְקָא שַׁמָּשׁ שֶׁעוֹמֵד לְמַעְלָה מִכָּל הַנֵּרוֹת שָׁרֵי דְּאָז עִקַּר תַּשְׁמִישׁוֹ לְאוֹר הַשַּׁמָּשׁ, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה שֶׁמִּשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹר כֻּלָּן הֲרֵי מִתְהַנֶּה גַּם כֵּן מִנֵּר חֲנֻכָּה. וְהֵנֵּה בְּמָגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יא) וּפְרִי חָדָשׁ הִסְכִּימוּ דְּהַדִּין עִם הָרַמ״א, אָמְנָם הַגְּרַ״א לְעֵיל בְּסִימָן רס״ד (ס״א) הֶאֱרִיךְ בָּזֶה, וּמִשְּׁמַע דִּלְדִבְרָיו אֵין הַדִּין הָזֶה מֻכְרָע, וְכֵן בְּמוֹר וּקְצִיעָה מַשְׁמַע (כח) דִּלְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהַחְמִיר בְּדִין זֶה: **ב (כה) הַדְלָקָה עוֹשָׂה מִצְוָה וְכוּ׳.** רְצוֹנוֹ לוֹמַר כֵּיוָן (כט) שֶׁהַדְלִיק תֵּכֶף קִיֵּם הַמִּצְוָה, לְפִיכָךְ אִם כָּבְתָה אֵין זָקוּק לָהּ. וְאִם הִדְלִיקָהּ בְּמָקוֹם הָרוּחַ וְכָבְתָה, זָקוּק לָהּ לַחֲזֹר וּלְהַדְלִיקָהּ בְּמָקוֹם שֶׁאֵין הָרוּחַ מָצוּי, דְּזֶה הָוֵי כְּאִלּוּ לֹא נָתַן בָּהּ שֶׁמֶן כְּשָׁעוּר, (ל) וּמִכָּל מָקוֹם לֹא יְבָרֵךְ עָלֶיהָ [אַחֲרוֹנִים]. וּפְשׁוּט דְּאִם הוּא רוֹאֶה שֶׁהָאוֹר אֵין נֶאֱחָז בְּהַתְּחִלָּה (לא) וּבְוַדַּאי יִכְבֶּה בְּמְהֵרָה, שֶׁאֵינוֹ יוֹצֵא בַּהַדְלָקָה זוֹ, וְצָרִיךְ

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(כו) בְּמִשְׁקָל אֵינָם נֶחְשָׁבוֹת דָּבָר שֶׁבְּמִנְיָן, מִשּׁוּם שֶׁמַּדְלִיקִין אוֹתָן בְּמִנְיָן, דְּהַמִּנְיָן לָאו מִשּׁוּם חֲשִׁיבוּת הִיא אֶלָּא הַמִּצְוָה כָּךְ הִיא: **(כז)** וְעַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק״ח) דְּעַל כָּרְחָךְ מְיֵרֵי שֶׁנִּשְׁאַר גְּדוֹל כָּל כָּךְ שֶׁרָאוּי לְהַדְלִיקָהּ לְנֵר חֲנֻכָּה, דְּהֵינוּ שֶׁעַדַיִן יִדְלַק חֲצִי שָׁעָה, דְּאִם לֹא כֵּן הֲלֹא שׁוּב אֵינוֹ רָאוּיוֹ לְנֵר חֲנֻכָּה לְפִי מַה שֶּׁהוּא עַכְשָׁו, וּבָטֵל חֲשִׁיבוּתוֹ: **(כז)** הַבֵּ״ח (ס״ד), וְעַיֵּן בְּפְרִי חָדָשׁ שֶׁהוֹכִיחַ דְּהָרַ״ן (שם ט: ד״ה ת״ר נר) סוֹבֵר כֵּן, וְכֵן כָּתַב הַגְּרַ״א לְעֵיל בְּסִימָן רס״ד (ס״א), [וּמִדְּבָרָיו שָׁם מַשְׁמַע דְּגַם רַשַׁ״ל (שם כא: ד״ה נר אחרת) סְבִירָא לֵיהּ כֵּן, מִדְּפָרַשׁ עַל מֵימְרָא דְּרַבָּא וְצָרִיךְ נֵר אַחֶרֶת לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ, דְּהוּא מִשּׁוּם הֶכֵּר, וְלֹא פָּרַשׁ כְּפִשְׁטֵיהּ דְּעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה מֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְנֵר חֲנֻכָּה, וּבְפְרִי חָדָשׁ מַשְׁמַע דְּמִזֶּה אֵין רְאָיָה, דְּרַשַׁ״י רוֹצֶה לְפָרֵשׁ מֵימְרָא דְּרַבָּא גַּם אַלִּיבָּא דְּמַאן דְּאָמַר דְּמֻתָּר לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרָהּ]: **(כח)** שֶׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי רַמ״א, לְאו דַּפְשִׁיטָא לֵיהּ, דְּהָא אִיהוּ ז״ל כָּתַב בְּהַגָּהָ״ה לַעֲשׂוֹת הַשַּׁמָּשׁ אָרֹךְ וְכוּ׳, וּמִכָּל מָקוֹם אָזֵיל לְחֻמְרָא לֶאֱסֹר לְכַתְּחִלָּה כְּדַעַת הָרַ״ן ז״ל (שם). וְכָתַב שָׁם עוֹד דִּבְנַתְעָרֵב לְחוּד הוּא דְּמַקֵּל לְהִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ בְּכֹהֲאי גַּוְנָא, וּבְזֶה נִרְאִין דִּבְרֵיהֶם. עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וְעַיֵּן בְּבֵאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל וְאִז מֻתָּר: **ב (כט)** ט״ז (סק״ח): **(ל)** דְּשָׁמָא לֹא הָוֵי בְּרוּר שֶׁיִּכְבֶּה, כְּמוֹ שְׁמָנִים פְּסוּלִים דְּמַדְלִיק בָּהֶן [פְּרִי מְגַדִּים (משו״ז סק״י)]: **(לא)** דְּזֶה גָּרַע מִפְּתִילוֹת שֶׁאֵין נֶאֱחָז בָּהֶן הָאוֹר יָפָה, דְּשָׁם הָוֵי רַק חֲשַׁשׁ שֶׁיִּכְבֶּה:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah